

# Performativ feminisme

**OVERSÆTTERKOLLEKTIVET:**

**METTE A. E. KIM-LARSEN**

**NINA CRAMER**

**DANIEL NIKOLAJ MADSEN**

**HEEJA LEA KIM KRAMHØFT**

**EVA OBELITZ RODE**

I efteråret 2024 blev antologien over nyere international feministisk teori, *Performative vendinger. Introduktion til nyere feministisk teori* præsenteret ved The Danish Gender Conference om intersektionalitet, mens Beyoncé blev spillet i baggrunden. Antologien er redigeret af Dorthe Staunæs, Katja Brøgger og Kirsten Hvenegård-Lassen, og en stor del af den danske forskerstand, hvis område berører feministisk teori, var repræsenteret i publikum heriblandt også medlemmer af vores oversætterkollektiv. Vi erfarede derved, at redaktørerne havde trykt en nyoversættelse af Sara Ahmeds "Affektive økonomier" ved Gustav Hoder. Dette blot fire år efter, at vores antologi *Et ulydigt arkiv* (Ahmed 2020), udkom med et kurateret udvalg af Ahmeds tekster i dansk oversættelse, inklusiv omtalte tekst oversat ved Mette A. E. Kim-Larsen. I "Affektive økonomier" fremfører Ahmed, hvordan følelser cirkulerer i en følelsesøkonomi og klistrer sig fast på overfladerne af alt fra sprog til mennesker, som tager form heraf og får tilskrevet bestemte værdier (Ahmed, 2004). "Affektive økonomier" har status af at være en kernetekst indenfor den poststrukturalistiske gren af affektteori (Bissenbakker, 2012, s. 8; Staunæs, Hvenegård-Lassen og Bissenbakker, 2024, s. 166), hvilket var årsagen til, at vi valgte den til vores antologi.

Den korte periode mellem *Et ulydigt arkiv* og *Performative vendinger* fik os til at undre os over nødvendigheden af en nyoversættelse af "Affektive økonomier". De få år imellem udgivelsen af de to oversættelser betyder, at sproget i den første oversættelse ikke er forældet. Samtidigt var der tid nok til, at redaktørerne kunne have nået at gå i dialog med Kim-Larsen om enten at medbringe hendes oversættelse eller at genskrive den. Vi mener derudover også, at den første danske oversættelse er i tråd med motiveringen for *Performative vendinger* om at "hjælpe de studerende og undervisere med at kortlægge og bevæge sig rundt i et nyere feministisk teoretisk landskab", som Staunæs og Brøgger skriver (Staunæs og Brøgger, 2024, s. 16). Vi stiller os derfor kritiske overfor, om den nye oversættelse skulle rette op på nogle mangler i den første oversættelse med de

ændringer, der er foretaget.

## "DEN SORTE"

Den mest bemærkelsesværdige forskel på de to oversættelser er, hvordan den engelske term "the Negro" er blevet oversat til "den sorte" i *Performative vendinger* (se appendiks). Termen dukker op i en passage, hvor Frantz Fanon beretter om et møde mellem jeget og en lille dreng. Ahmed har taget dette fra Fanons *Peau noire, masques blancs* (1952) i Charles Markmanns engelske oversættelse *Black skin, white masks* (2002 (1967)).<sup>1</sup> Som dansk oversætter må man derfor forholde sig til både det franske, det engelske og det danske sprogområde. I Fanons kilde tekst associeres "nègre" med "une bête" ("et dyr"), "mauvais" ("slet"), "méchant" ("led"), "laid" ("grim"). Associationskæden er betinget af etymologien for "nègre", hvor termen historisk er blevet brugt eksempelvis som synonym for "esclave" ("slave") som en markering af racial alteritet. Herefter flettes gentagelsen af "le nègre" sammen med gentagelsen af "le petit garçon", som herved danner en glidende bevægelse og fremdrift i sproget, der oscillerer mellem den anden og drengen i for eksempel epanastrofen "le petit garçon tremble parce qu'il a peur du nègre, le nègre tremble de froid" ("den lille dreng skælver, fordi han er bange for negeren, negeren skælver af kulde", Kim-Larsen, 2024, s. 35). Sproget materialiserer derved cirkulationen af frygten, som klistrer sig fast på overfladerne af de pågældende personer og konstruerer dem som den racialiserede sorte mand, hvis fremtræden fremkalder frygt hos den racialiserede hvide dreng. Denne konstruktion finder sted ved, at den anden fremkommer som et racialiseret objekt for(-anlediget af) subjektets koloniale blik, som får den andens skælven til at fremstå som vrede. Markmann har i sin engelske oversættelse forholdt sig til denne dehumaniserende objektivisering af den anden ved at indføre et skifte i sin oversættelse af "le nègre" fra "the Negro" – som dels betegner en fornedrende kolonialistisk historisk konstruktion og dels er en reappropriering af ordet skrevet med versal som et egennavn på en racial identitet – til det

ekstremt brutale “nigger”. Det er netop den historiske vold og voldsomhed i kildeteksternes sprogbrug, der eksemplificerer de effekter, som cirkulationen af affekt kan have, når det er betinget af race og racisme, der er med til at gøre frygten og Ahmeds analyse heraf begribelig for læseren. Det bliver herigen- nem tydeligt, at den danske nyoversættelse udvisker objektiviseringen og den sproglige vold ved omskriv- ningen af Fanon og Ahmeds brug af “le nègre” og “the Negro” til “den sorte”.

Vigtigheden af de franske og de engelske kildeteksters sproglige vold for Ahmeds analyse gjorde, at vores oversætter tog et bevidst valg om at oversætte “the Negro” til det danske n-ord efter flere diskussioner i oversætterkollektivet. Vi havde andre alternativer oppe at vende, såsom hvorvidt det engelske ord over- hovedet skulle oversættes, eller om der skulle tilfø- jes en etymologisk forklaring i en fodnote. Men det endelige valg blev taget ud fra vores overbevisning om nødvendigheden i at formidle brutaliteten, som er indlejret i citatet, for at gøre Ahmeds affektteori mere forståelig for den danske læser. Problematikken omkring racistisk sprogbrug adresseres i forordet til *Performative vendinger* af redaktørerne Dorthe Staunæs og Katja Brøgger, som spørger: “Skal vi være tro mod den historiske brug? Hvilke alternative ord findes, og hvilke kan muligvis bruges? Hvornår [skal man] stoppe en prekær, sårende eller voldelig sprogbrug?” (Staunæs og Brøgger, 2024, s. 22). Ifølge Staunæs og Brøgger, er der (imod oversætterens egen vilje, *ibid.*) blevet taget et redaktionelt valg om at bruge “sort” som et “mindre stødende ord i den nutidige danske oversættelse” for at respektere “den historiske kontekst, samtidig med at oversættelsen følger de sprogpolitikker, der gør sig gældende i dag om nedsættende og diskriminerende sprogbrug” (*ibid.*) Men sprogpolitikkerne om racistisk sprogbrug i en engelsksproget kontekst i 2004, hvor “Affektive økonomier” blev publiceret i *Social Text*, er ikke så radikalt forskellig fra sprogpolitikkerne omkring emnet i Danmark i dag, at det burde afstedkomme omskrivningen af “the Negro” hos Ahmed til “den sorte” i *Performative vendingers* nyoversættelse. Den gode intention med at nedtone volden i *Performative*

*vendingers* oversættelse negeres i øvrigt af de ni klammer, som angiver (og ironisk nok fremhæver) det engelske ord (“den sorte [the Negro]”), hvilket stadigvæk eksponerer den engelskkyndige læser for den sproglige vold. Samtidigt ændrer omskrivningen og det store antal klammer også på formen i denne passage, fordi den bryder den sproglige rytme op, der fremkom som en materialisering af frygtens cirku- lation. *Performative vendingers* nyoversættelse frem- står derfor både semantisk og stilistisk utro(-værdig) imod Ahmeds og Fanons kildetekster qua redak- tørernes valg.

## REPRÆSENTATIONSPOLITIK I DANSK FEMINISTISK TEORI

Problemerne omkring *Performative vendingers* ny- oversættelse af “Affektive økonomier” skriver sig ind i en bredere samtale om oversætterpraksis og om de citerings- og repræsentationspolitiske konsekven- ser i dansk academia, som dansk feministisk teori er inkluderet i, og som ikke kan undsige sig de sys- temiske uligheder, som rammer minoriserede per- soner. Heriblandt også vores oversætterkollektiv, hvor størstedelen består af personer, der er minoris- erede på køn, race, og handicap. Et af problemerne er den kontinuerlige udviskning, som finder sted, af racialiserede minoriteters stemmer og vores arbejde. Denne systemiske ulighed reproduceres for eksem- pel, når to hvide redaktører vælger at omskrive en sort og en brun forfatters sprogbrug så drastisk, som det er tilfældet i nyoversættelsen af “Affektive økon- omier”, og når man helt undlader at gå i dialog med eller at nævne den første brune oversætter, Mette A. E. Kim-Larsen i eller udenfor oversættelsen, samti- digt med at man får en hvid person, Gustav Hoder, til at foretage nyoversættelsen. Derudover har man *en passant* kun fremhævet én af vores redaktører, nemlig Daniel Madsen (en anden hvid person), i den eneste korte kommentar, der forholder sig til oversættelsen af “Affektive økonomier” fra *Et ulydigt arkiv*: “Teksten er tidligere oversat i tekstsamlingen *Et ulydigt arkiv* (Madsen m.fl., 2020), og man kan med fordel sammenligne de forskellige valg, denne

samling og vi har taget i oversættelsen af Ahmed” (Staunæs, Hvenegaard-Lassen og Bissenbakker, 2024, s. 166). Udover den føromtalt omskrivning til “den sorte”, uddyber redaktørerne dog ikke yderligere, hvilke valg, der er foretaget i den nye oversættelse, og som adskiller sig fra den første. Der mangler derfor en reel begrundelse for, hvorfor “Affektive økonomier” skulle hvidvaskes på denne måde. Med til udviskningen af vores arbejde hører også, at Staunæs et al. ikke nævner nogle af de tidligere oversættelser af Ahmeds tekster til dansk heriblandt *Et ulydigt arkiv*. Andre oversættelser af Ahmed tæller “Hvorfor lykkelige, Hvorfor nu?” (2016) oversat ved Thomas Takla Helsted fra, *Killjoy-manifest* (2018) oversat ved Iben Engelhardt Andersen og *Følelsernes kulturpolitik* (2025) oversat ved Poul Borum. Vigtigheden af danske oversættelser for dansk feministisk teori understreges ellers gentagne gange af redaktørerne. Blandt andet nævnes det, at “bogen bidrager med intet mindre end 19 oversatte primærttekster skrevet af feministiske tænkere” og at “tekstsamlingens formål er at bidrage til et dansk kønsvokabularium” (Staunæs og Brøgger, 2024, s. 16-17). Det er derfor påfaldende, at ingen af de tidligere oversættelser af Ahmeds arbejde til dansk er nævnt. En 15-sider lang introducerende tekst om affektteori i *Performative vendinger* skrevet af Dorthe Staunæs, Kirsten Hvenegaard-Lassen og Mons Bissenbakker beskriver Sara Ahmed og Mel Y. Chens bidrag til feltet for en dansk læser. Selvsamme Bissenbakker skrev sammen med Michael Nebeling, en anden forfatter af de introducerende tekster i *Performative vendinger*, forordet til *Et ulydigt arkiv* (Bissenbakker og Nebeling, 2020). Det var her oplagt, at redaktørerne kunne have anerkendt eksistensen af nogle af de forudgående udgivelser og deres bidrag til dansk affektteori heriblandt også den første oversættelse af “Affektive økonomier”.

Arbejdet med at oversætte akademiske tekster er oftest dårligt lønnet, hvis ikke helt ulønnet. En stor del af motivationen er i stedet det bidrag, man som oversætter håber på, at ens oversættelse vil bringe til det pågældende forskningsfelt. Anerkendelsen heraf kan komme til udtryk i form af citering, diskussion og anvendelse i pensumlister, som synliggør

det intellektuelle arbejde, der ligger bag. Men i dette tilfælde skaber akkumulationen af de forskellige valg, hvor store dele af den publiceringsmæssige kontekst er udeladt, og man har undladt at gå i dialog med den første oversætter og oversættelse af “Affektive økonomier”, en intransparant citationspraksis, som usynliggør vores arbejde og vores beslutninger, der blev taget som et oversætterkollektiv. Det viser – i al sin ironi – hvorfor det er imperativt at konvertere feministisk teori til praksis. En akademisk kultur, som inddrager minoriserede stemmer i stedet for at overskrive dem, bliver ikke bare mere inkluderende, men skaber også en bedre og mere valid vidensproduktion. Fremadrettet kunne man derfor i en eventuel anden udgave af *Performative vendinger* korrekt citere vores antologi og adressere de problematikker, som nu er blevet påpeget. Som Staunæs og Brøgger skriver, så er “en oversættelse [...] med andre ord en performativ handling” (Staunæs og Brøgger, 2024, s. 20), og det er muligt at modarbejde tendensen til at overskrive og udgrænse minoritetssubjekter i academia.

Oversætterkollektivet Mette A. E. Kim-Larsen, Nina Cramer, Daniel Nikolaj Madsen, Heeja Lea Kim Kramhøft og Eva Obelitz Rode.

## APPENDIKS

Frantz Fanon, *Peau noire, masques blancs* (1952): “Mon corps me revenait étalé, disjoint, rétamé, tout endeillé dans ce jour blanc d’hiver. Le nègre est une bête, le nègre est mauvais, le nègre est méchant, le nègre est laid; tiens, un nègre, il fait froid, le nègre tremble, le nègre tremble parce qu’il a froid, le petit garçon tremble parce qu’il a peur du nègre, le nègre tremble de froid, ce froid qui vous tord les os, le beau petit garçon tremble parce qu’il croit que le nègre tremble de rage, le petit garçon blanc se jette dans les bras de sa mère: maman, le nègre va me manger” (Fanon, 1952, s. 91-92).

Charles Markmanns engelske oversættelse (2002 (1967)): “My body was given back to me sprawled out. Distorted, recolored, clad in mourning in that white winter day. The Negro is an animal, the Negro

is bad, the Negro is mean, the Negro is ugly; look, a nigger, it's cold, the nigger is shivering because he is cold, the little boy is trembling because he is afraid of the nigger, the nigger is shivering with cold, that cold that goes through your bones, the handsome little boy is trembling because he thinks that the nigger is quivering with rage, the little white boy throws himself into his mother's arms: Mama, the nigger's going to eat me up" (Fanon, 2002 (1967), s. 18).

Mette A. E. Kim-Larsens danske oversættelse (2020): "Min krop blev givet tilbage til mig udspreddt. Forvrænget, genfarvet, klædt i sorg på den hvide vinterdag. Negeren er et dyr, negeren er slet, negeren er led, negeren er grim; se, en neger, det er koldt, negeren ryster, fordi han fryser, den lille dreng skælver, fordi han er bange for negeren, negeren skælver af kulde, den kulde som går gennem marv og ben, den smukke lille dreng skælver, fordi han tror, at negeren

sitrer af vrede, den lille hvide dreng kaster sig selv ind i sin mors arme: Mama, negeren vil fortære mig" (Ahmed, 2020, s. 35).

Gustav Hoders danske oversættelse (2024): "Min krop blev givet tilbage til mig opsplittet. Forvrænget, omfarvet, klædt i sorg på den hvide vinterdag. Den sorte [the Negro] er et dyr, den sorte [the Negro] er slem, den sorte [the Negro] er ond, den sorte [the Negro] er grim: Se, en sort [a nigger], det er koldt, den sorte [the nigger] ryster, fordi han fryser, den lille dreng ryster, fordi han er bange for den sorte [the nigger], den sorte [the nigger] ryster af kulde, den kulde, der går gennem marv og ben, den kønne, lille dreng ryster, fordi han tror, at den sorte [the nigger] ryster af raseri, den lille hvide dreng kaster sig i sin mors arme: Mor, den sorte [the nigger] vil æde mig" (Ahmed, 2024, s. 186).

[1] Der foreligger desuden en nyere engelsk oversættelse af Richard Philcox fra 2008 (Fanon, 2008). François-Eric Grodin har oversat værket til *Sort hud, hvide masker* (2024) på dansk.

[2] Simone Delesalle og Lucette Valensi har kortlagt, hvordan "nègre" udviklede sig til at betegne alteritet i diverse fransk-sprogede opslagsværker, i forbindelse med at fransk involvering i den transatlantiske slavehandel tog til op igennem det 17. århundrede. Således blev "nègre" blandt andet associeret med "esclave" (Delesalle og Valensi, 1972; se også Edwards, 2003, s. 26). Som en følge af ordets koloniale historik bar det voldsomt negative konnotationer i det tidlige 20. århundrede (ibid. s. 28). Den franske maler og forfatter Lucie Cousturier noterer sig i *Des inconnus chez moi* (1920) eksempelvis, at det er et stødende og indholdsløst ord: "[le mot nègre] ne saurait s'appliquer à des objets réels [...] ce mot étant employé par les colonisateurs" ("[ordet neger] lader sig ikke bruge om virkelige ting [...] dette ord, som anvendes af kolonister", Cousturier, 2001 (1920), s. 8). Lamine Senghor indleder sit essay "Le Mot 'Nègre'" (1927) med at erklære, hvordan "nègre" er et skældsord: "C'est le gros mot du jour, c'est le mot que certains de nos frères de race ne veulent plus être appelés ainsi" ("Det er et tidens skældsord, det er et ord som nogle af vores sorte brødre ikke længere vil kaldes"), men slutter med at appropriere ordet sidst i teksten: "Nous nous faisons honneur et gloire de nous appeler Nègres, avec un N majuscule en tête" ("Vi sætter ære i og drager hæder af at kalde os for Negre, med et stort N i front", Senghor, 1927). Aimé Césaire gør ligeledes også hævde på ordet som en positiv interpellering af sort identitet ved introduktionen af ordet "negritude" i hans essay "Conscience Raciale et Révolution Sociale" (1935): "Oui, travaillons à être nègre dans la certitude que c'est travailler pour la Révolution" ("Ja, lad os arbejde for at være negere med visheden om, at vi arbejder for revolutionen" (Césaire, 1935, s. 1-2). Tak til Marie Louise Krogh for hjælp med oversættelse.

[3] Fanons refleksioner over forholdet mellem kolonisten og den koloniserede i *Peau noire, masques blancs* er blandt andet informeret af Sartres subjekt-objekt relation, der i Fanons version er betinget af et historisk-racialt skema, hvori den sorte krop, som er situeret i et hvidt koloniale rum, altid allerede fundamentalt set vil fremstå som et objekt for beskueren, fremfor som subjektet, der beskuer.

[4] Fanon bruger i sit forfatterskab forskellige modi af “nègre”, hvor betydningen må læses ud af konteksten på fransk. Sarah Scales har kritiseret, hvordan Markmann repositionerer sproget i hans engelske oversættelse af *Peau noire, masques blancs* fra at være situeret i Fransk Caribien til at være domesticeret til en nordamerikansk læserkontekst under indflydelse af datidens borgerrettighedsbevægelser i 1960-ernes USA. For eksempel nedtoner oversættelsen de levede erfaringer, som er specifikke for den sorte mand i Fransk Caribien, samtidigt med at dialogerne i den engelske oversættelse tillægges en sydstatsdialekt (Scales, 2018).

[5] Fanon skelner også selv mellem “le nègre” og “le Noir”. Diskussionen om oversættelsen af “nègre” ligger i forlængelse af en større diskussion om oversættelserne af *Peau noir, masques blanc*. Sunit Singh (2010) observerer for eksempel i sin anmeldelse af Richard Philcoxs (Fanon, 2008) oversættelse, hvordan Philcoxs brug af “black” som oversættelse af “nègre” i visse passager slører den affektive ladning af det antisorte sprogbrug, som Fanons tekst undersøger. Singh fremhæver, at “the cumulative effect is that the newer [translation] shrouds a claim at the heart of BSWM: Blacks as much as whites share the connotations or stereotypes associated with what is ‘black,’ so that the ‘nigger’ is always someone else, somewhere else.” (“det endelige resultat bliver, at den nyere [oversættelse] dækker over et udsagn, som er centralt for BSWM [Black skin, white masks]: Sorte såvel som hvide deler konnotationerne eller stereotyperne, som associeres med, hvad der forstås som “sort”, således at [the ‘nigger’] altid er en anden et andet sted”, Singh, 2010).

[6] “Oversætteren har dog haft indvendinger mod denne løsning [at oversætte “le nègre” til “den sorte”] og finder, at det er en forfladigelse af Ahmeds og Fanons analyser af racisme, som endda implicerer, at deres valg af sprog reduceres til deres historiske kontekst” (Staunæs og Brøgger, 2024, s. 22-23). Oversættelseskollektivet har været i dialog med Hoder, som også har fået nærværende tekst til gennemlæsning og godkendelse inden udgivelse.

[7] Grodin oversætter også “the Negro” til “negeren” i *Sort hud, hvide masker* (Fanon, 2024).

[8] Denne problematik ligger i forlængelse af, hvordan oversættelse historisk har faciliteret imperialistisk politisk kontrol, undertrykkelse og appropriation af koloniserede befolkningsgrupper igennem eksempelvis en tilsløring af førstesprogenes meningsdannelse (Niranjana, 1992).

Ahmed, S. (2004). Affective Economies. *Social Text*, 22(2), 117–139.

Ahmed, S. (2016). Hvorfor lykke, hvorfor nu? (T.T. Helsted, Trans.) *K&K – Kultur Og Klasse*, 44(121), 15-44.

Ahmed, S. (2018). *Killjoy manifest* (I.E. Andersen, Trans.). Informations Forlag.

Ahmed, S. (2020). *Et ulydigt arkiv: Udvalgte tekster af Sara Ahmed* (N. Cramer, M.A.E. Kim-Larsen, H.L.K. Kramhøft, E.O. Rode, og D. N. Madsen, Red.). Nemo;

Ahmed, S. (2020). Affektive økonomier (Oversat af M.A.E. Kim-Larsen). I N. Cramer, M.A.E. Kim-Larsen, H.L.K. Kramhøft, E.O. Rode, og D.N. Madsen (Red.), *Et ulydigt arkiv: Udvalgte tekster* (s. 25-48). Nemo.

Ahmed, S. (2024). Affektive økonomier (Oversat af G. Hoder). I D. Staunæs, K. Brøgger, og K. Hvenegård-Lassen (Red.), *Performative vendinger: Introduktion til nyere feministisk teori* (s. 177-198). Samfundslitteratur.

Ahmed, S. (2025). *Følelsernes Kulturpolitik* (Oversat af P. Borum). Forlaget Klim.

Bissenbakker, M. (2012). Styr dine følelser! En affektiv vending. I M. Bissenbakker Frederiksen og

M. Nebeling Petersen (Red.), *I affekt: Skam, frygt og jubel som analysestrategi* (s. 4-18). Center for Kønsforskning, Københavns Universitet.

Bissenbakker, M., og Nebeling Petersen, M. (2020). Forord af Peculiar: En følelsernes grammatik og politik. In N. Cramer, H.L.K. Kramhøft, M.A.E. Kim-Larsen, E.O. Rode, og D.N. Madsen (Red.), *Et ulydigt arkiv: Udvalgte tekster* (s. 13-24). Nemo.

Bissenbakker, M., Hvenegård-Lassen, K., og Staunæs, Dorthe. (2024). SEKTION II – AFFEKT (indledning). In D. Staunæs og K. Brøgger (Red.), *Performative vendinger: Introduktion til nyere feministisk teori* (s. 161-176). Samfundslitteratur.

Césaire, A. (1935). Conscience Raciale et Révolution Sociale. *L'Étudiant Noir*, 3, s. 1-2.

Cousturier, L., og Little, R. (2001 (1920)). I. Le Bois d'oliviers. In *Des inconnus chez moi* (Nouv. éd, s. 7-15). l'Harmattan.

Delesalle, S. og Valensi, L. (1972). Le mot « nègre » dans les dictionnaires français d'Ancien régime; histoire et lexicographie. *Langue française*, 15(1), 79-104.

Edwards, B. H. (2009). Variations on a Preface. In *Practice of Diaspora: Literature, Translation, and the Rise of Black Internationalism* (s. 16-68). Harvard University Press.

Fanon, F. (1952). *Peau noire, masques blancs*. Éditions du Seuil.

Fanon, F. (2002 (1967)). *Black skin, white masks* (Oversat af C. Markmann). Pluto Press.

Fanon, F. (with Appiah, K.A.). (2008). *Black Skin, White Masks* (Oversat af R. Philcox). Grove/Atlantic, Incorporated.

Fanon, F. (2024). *Sort hud, hvide masker* (Adam Diderichsen, Red.; Oversat af François-Eric Grodin). Republik.

Niranjana, T. (1992). *Siting translation: History, post-structuralism, and the colonial context*. University of California Press.

Scales, S. (2018). "Translation as a Place of Loss": A Study of the Translations of Fanon's *Peau noire, masques blancs* (1952) and Their Role in Anglophone Postcolonial Studies. I C. Groes, L. Jensen, Z. Pecic, og J. Suárez-Krabbe (Red.), *Postcolonial Europe: Comparative reflections after the Empires* (s. 115-128). Rowman & Littlefield International Ltd.

Senghor, L. (1927, January). Le Mot "Nègre." *La Voix Des Nègres*. <https://indigenes-republique.fr/le-mot-negre>

Singh, S. (2010, March). Book Review: Frantz Fanon, *Black Skin, White Masks*. Translated by Richard Philcox. New York: Grove Press, 2008. *Platypus Review* 21, <https://platypus1917.org/2010/03/15/book-review-frantz-fanon-black-skin-white-masks/>

Staunæs, D., og Brøgger, K. (2024). Performative vendinger i nyere feministisk teori. Oversættelser og etisk-politiske overvejelser. I D. Staunæs, K. Brøgger, og K. Hvenegård-Lassen (Red.), *Performative vendinger: Introduktion til nyere feministisk teori* (s. 15-25). Samfundslitteratur.

Staunæs, D., Hvenegård-Lassen, K. og Bissenbakker, M. (2024). Affekt. I D. Staunæs, K. Brøgger, og K. Hvenegård-Lassen (Red.), *Performative vendinger: Introduktion til nyere feministisk teori* (s. 161-176). Samfundslitteratur.